

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2011
YEARBOOK

ГОДИНА 2

VOLUME II

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот:

Проф д-р Виолета Димова

Издавачки совет

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
Проф. д-р Виолета Димова
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Махмут Челик
Доц. д-р Ранко Младеноски
М-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

Проф. д-р Виолета Димова
Доц. д-р Толе Белчев
Доц. д-р Билјана Ивановска
Доц. д-р Јованка Денкова
Доц. д-р Душко Алексовски
Доц. д-р Марија Леонтиќ
Доц. д-р Нина Даскаловска
М-р Весна Коцева

Главен уредник

Доц. д-р Ранко Младеноски

Одговорен уредник

Доц. д-р Толе Белчев

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Доц. д-р Марија Кукубајска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров
Благој Михов

Печати

Печатница „Европа 92“ - Кочани
Тираж - 300 примероци

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бб
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Saša Mitrev, Ph.D.
Prof. Blazo Boev, Ph.D.
Prof. Liljana Koleva-Gudeva, Ph.D.
Prof. Violeta Dimova, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Mahmut Chelik, Ph.D.
Ass. Prof. Ranko Mladenovski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M.Sc.

Editorial staff

Prof. Violeta Dimova, Ph.D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph.D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph.D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph.D.
Ass. Prof. Dusko Aleksovski, Ph.D.
Ass. Prof. Marija Leontic, Ph.D.
Ass. Prof. Nina Daskalovska, Ph.D.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Ass. Prof. Ranko Mladenovski, Ph.D.

Editor in chief

Ass. Prof. Tole Belcev, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)
Ass. Prof. Marija Kukubajska, Ph.D.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov
Blagoj Mihov

Printing

„Evropa 92“ - Kocani
Printing No 300

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Štip
Faculty of philology
Krste Misirkov b.b.,
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENT

- д-р Виолета Димова, д-р Јованка Денкова**
КОМУНИКАЦИЈАТА УЧЕНИК - ЛИТЕРАТУРНО ДЕЛО -
НАСТАВНИК, ОСНОВА НА СОВРЕМЕНИТЕ ПРИСТАПИ
ВО НАСТАВАТА ПО ЛИТЕРАТУРА
Violeta Dimova, Ph.D., Jovanka Denkova, Ph.D.
THE COMMUNICATION: STUDENT LITERARY WORK
TEACHER, A BASIS FOR THE MODERN APPROACHES IN
THE TEACHING OF LITERATURE9
- д-р Петер Рау**
ПОВРЗАНОСТ СО ИСТОРИЈАТА. МЕТОДОЛОГИЈА И
СИСТЕМАТИКА НА ИМЕНУВАЊЕТО ВО ДЕЛАТА НА
ТОМАС МАН
Peter Rau, Ph.D.
THE LINKS WITH THE HISTORY. METHODOLOGY AND
SYSTEMATICS OF THE NAMING IN THE WORKS OF
THOMAS MANN17
- д-р Ранко Младеноски**
АЛЕКСАНДАР III МАКЕДОНСКИ ВО ПРОЕКТОТ
„ВЕДА СЛОВЕНА“ НА ВЕРКОВИЌ И ГОЛОГАНОВ
Ranko Mladenoski, Ph.D.
ALEXANDER III OF MACEDON IN THE PROJECT
„VEDA SLOVENA“ BY VERKOVIK AND GOLOGANOV27
- д-р Махмут Челик, д-р Јованка Денкова**
ДЕЦАТА НА ТУРСКАТА ЗАЕДНИЦА И ТУРСКОТО
НАРОДНО ТВОРЕШТВО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Mahmut Chelik, Ph.D., Jovanka Denkova, Ph.D.
THE CHILDREN OF THE TURKISH COMMUNITY AND
TURKISH FOLK ART IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA.....37
- м-р Ева Велинова**
ЛЕГЕНДАТА ЗА РОЛАНД ВО ФРАНЦУСКО-ИТАЛИЈАНСКИ
КОНТЕКСТ: ОД СРЕДНОВЕКОВНА ВИТЕШКА ЕПИКА ДО
РЕНЕСАНСНА ИРОНИЈА
Eva Velinova, M.A.
THE LEGEND OF ROLAND IN FRENCH-ITALIAN
CONTEXT: FROM MEDIEVAL KNIGHTLY EPIC TO
RENAISSANCE IRONY43

д-р Јованка Денкова, д-р Виолета Димова ГОВОРОТ НА ОМРАЗАТА И НЕТОЛЕРАНЦИЈАТА ВО МАКЕДОНСКАТА ЛИТЕРАТУРА ЗА ДЕЦА И МЛАДИ Jovanka Denkova, Ph.D., Violeta Dimova, Ph.D. THE SPEECH OF HATE AND INTOLERANCE IN MACEDONIAN LITERATURE FOR CHILDREN AND YOUTH	51
м-р Дијана Никодиновска ВРЕДНОСНАТА ОСКА ДОБРО/ЛОШО ВО ИТАЛИЈАНСКИТЕ И ВО МАКЕДОНСКИТЕ ПОСЛОВИЦИ Dijana Nikodinovska, M.A. THE AXIOLOGICAL AXIS GOOD/BAD IN ITALIAN AND MACEDONIAN PROVERBS	61
д-р Јованка Денкова, д-р Махмут Челик ЗЛОБНАТА ЖЕНА ВО МАКЕДОНСКИТЕ НАРОДНИ СЕМЕЈНИ ПЕСНИ И ВО МАКЕДОНСКАТА НАРОДНА БАЛАДА Jovanka Denkova, Ph.D., Mahmut Chelik, Ph.D. EVIL WOMAN IN MACEDONIAN FAMILY FOLK SONGS AND MACEDONIAN FOLK BALLADS	73
Драган Донеv КРИТИЧКА АНАЛИЗА НА МЕТАФОРАТА ВО ПОЛИТИЧКИОТ ДИСКУРС Dragan Donev CRITICAL METAPHOR ANALYSIS IN POLITICAL DISCOURSE	83
д-р Толе Белчев, д-р Билјана Ивановска, Јакуп Лимани ОПИС ЗА НАСЕЛЕНОТО МЕСТО МЕРОВО, ЕТИМОЛОШКО И ЈАЗИЧНО ОБЈАСНУВАЊЕ ЗА ОЈКОНИМОТ Tole Belcev, Ph.D., Biljana Ivanovska, Ph.D., Jakup Limani DESCRIPTION OF THE NAME OF THE PLACE MEROVO, ETHYMOLOGICAL AND LINGUISTIC EXPLANATION OF THE OIKONIM	91
д-р Емилија Бојковска ЗБОРОВНАТА ГРУПА ДЕТЕРМИНАТОРИ ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК Emilija Vojkovska, Ph.D. THE WORD CLASS DETERMINERS IN THE MACEDONIAN AND IN THE GERMAN LANGUAGE	99
д-р Билјана Ивановска АНГЛИЦИЗМИТЕ ВО НАСТАВАТА ПО ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК КАКО СТРАНСКИ ЈАЗИК Biljana Ivanovska, Ph.D. ANGLICISMS IN TEACHING GERMAN LANGUAGE AS A FOREIGN LANGUAGE	109

д-р Марија Леонтиќ СТАТУСОТ НА ЛЕКЕМИТЕ СО ТУРСКИ СУФИКСИ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК ДЕНЕС Marija Leontic, Ph.D. THE STATUS OF THE LEXEMES IN TODAY'S MACEDONIAN LANGUAGE	115
д-р Билјана Ивановска, д-р Нина Даскаловска ВАЖНОСТА НА ЈАЗИКОТ И НА КУЛТУРАТА ВО СИСТЕМОТ НА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА Biljana Ivanovska, Ph.D., Nina Daskalovska, Ph.D. THE IMPORTANCE OF LANGUAGE AND CULTURE IN THE HEALTH CARE DELIVERING SYSTEM	123
м-р Јане Јованов, Наташа Сарафова ВЛИЈАНИЕТО НА КРАТКИТЕ СМС ПОРАКИ ВРЗ СОВРЕМЕНИОТ МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК Jane Jovanov, M.A., Natasa Sarafova THE INFLUENCE OF SMS MESSAGES ON CONTEMPORARY MACEDONIAN	129
д-р Билјана Ивановска, д-р Валентина Илиева МЕДИЦИНСКА ТЕРМИНОЛОГИЈА – ВОВЕД, ОСНОВИ И ОПШТО ЗА ЈАЗИКОТ ВО МЕДИЦИНАТА Biljana Ivanovska, Ph.D., Valentina Ilieva, Ph.D. MEDICAL TERMINOLOGY – INTRODUCTION, FUNDAMENTALS AND LANGUAGE OF MEDICINE IN GENERAL	137
д-р Јагода Стрезовска, д-р Билјана Ивановска ОСВРТ ВРЗ ЈАЗИЧНОТО ВЛИЈАНИЕ ВО ГЕРМАНСКИОТ И МАКЕДОНСКИОТ СОВРЕМЕН ЈАЗИК Jagoda Strezovska, Ph.D., Biljana Ivanovska, Ph.D. OVERVIEW OF THE LINGUISTIC INFLUENCE IN MODERN GERMAN AND MACEDONIAN LANGUAGE	145
д-р Нина Даскаловска, д-р Билјана Ивановска ВИДОВИ НА НАСТАВНИ ПРОГРАМИ ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Nina Daskalovska, Ph.D., Biljana Ivanovska, Ph.D. TYPES OF LANGUAGE TEACHING SYLLABUSES	151
д-р Соња Петровска ДАЛИ НА НАШИТЕ УЧИЛИШТА ИМ СЕ ПОТРЕБНИ НАСТАВНИЦИ–ЛИДЕРИ? Sonja Petrovska, Ph.D. DO OUR SCHOOLS NEED TEACHERS – LEADERS?	159

д-р Нина Даскаловска МОДЕЛИ НА ПРОЦЕСОТ НА ЧИТАЊЕ Nina Daskalovska, Ph.D. READING MODELS	169
м-р Весна Коцева МЕТОДОТ ТАНДЕМ - АЛТЕРНАТИВЕН НАЧИН НА УЧЕЊЕ НА СТРАНСКИТЕ ЈАЗИЦИ Vesna Koceva, M.A. TANDEM METHOD ALTERNATIVE MANNER OF FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION	179
Елена Тупаревска ИДЕНТИТЕТОТ НА НАСТАВНИКОТ Elena Tuparevska TEACHER IDENTITY.....	185
м-р Марија Тодорова ИСТОРИСКИ И СОЦИЈАЛЕН АСПЕКТ НА ШПАНСКИОТ ЈАЗИК КАКО ДЕЛ ОД НАСТАВНАТА СОДРЖИНА Marija Todorova, M.A. HISTORICAL AND SOCIAL ASPECT OF SPANISH LANGUAGE IN THE TEACHING PROCESS	193
Сања Јованова СЕМЕЈСТВОТО КАКО КЛУЧЕН ФАКТОР ВО РАБОТАТА НА СОВРЕМЕНОТО УЧИЛИШТЕ Sanja Jovanova FAMULY AS A KEY FACTOR IN THE MODERN SCHOOL WORK	203
Марија Гркова НАЈЧЕСТИ ПРОБЛЕМИ ПРИ ИЗУЧУВАЊЕТО НА МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК КАКО СТРАНСКИ Marija Grkova THE MOST COMMON PROBLEMS IN LEARNING OF THE MACEDONIAN LANGUAGE AS A FOREIGN	211
Јадранка Тодевска МЕМОРИЈАТА CONDITIO SINE QUA NON ЗА ТОЛКУВАЧИТЕ Jadranka Todevska THE MEMORY – CONDITIO SINE QUA NON FOR THE INTERPRETERS	221

м-р Драгана Кузмановска, м-р Даринка Веселинова, Биљана Петковска РАЗГРАНИЧУВАЊЕ НА ПОИМИТЕ ПРЕВЕДУВАЊЕ И ТОЛКУВАЊЕ Dragana Kuzmanovska, M.A., Darinka Veselinova, M.A., Biljana Petkovskaj DISTINGUISH THE CONCEPTS OF TRANSLATION AND INTERPRETATION	131
м-р Даринка Веселинова ТОЛКУВАЧКИ ПРОБЛЕМИ Darinka Veselinova, M.A. PROBLEMS IN THE INTERPRETING	239
Костадин Голаков ВИДОВИ НА ПРЕВОД Kostadin Golakov TYPES OF TRANSLATION.....	247
Јована Караникиќ СТУДИИТЕ НА ЛАУРА САЛМОН КОВАРСКИ ЗА ПРЕВОД НА СОПСТВЕНИТЕ ИМИЊА И НИВНА ПРИМЕНА ВО ПРЕВОДИТЕ ОД МАКЕДОНСКАТА КНИЖЕВНОСТ НА ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК Jovana Karanikikj THE STUDIES OF LAURA SALMON KOVARSKI ABOUT TRANSLATION OF PROPER NAMES AND THEIR APPLICATION IN THE TRANSLATIONS OF MACEDONIAN LITERATURE IN ITALIAN	255
д-р Марија Емилија Кукубајска АМЕРИКАНСКИ СТУДИИ: ИЛЕГАЛНИТЕ ДРОГИ МЕЃУ АМЕРИКАНСКАТА МЛАДИНА Marija-Emilija Kukubajska, Ph.D. AMERICAN STUDIES: ILLEGAL DRUGS AMONG YOUNG AMERICANS	265
д-р Трајче Нацев ВОДОСНАБДУВАЊЕТО И ОДВОДНИТЕ КАНАЛИ ВО ГРАДОТ БАРГАЛА Trajce Nacev Ph.D. WATER SUPPLY AND CONVEYANCE AND DELIVERY CANALS IN THE TOWN OF BARGALA.....	273

821.112.2.09

Оригинален научен труд
Original research paper

ПОВРЗАНОСТ СО ИСТОРИЈАТА. МЕТОДОЛОГИЈА И СИСТЕМАТИКА НА ИМЕНУВАЊЕТО ВО ДЕЛАТА НА ТОМАС МАН

д-р Петер Рау¹

Апстракт: Во овој труд се дава осврт на методологијата и систематиката на именувањето во делата на Томас Ман. Романиерот и новелист Томас Ман развива еден метод, односно една систематика, со чија помош тој го поврзува раскажувањето со историјата – со националната, европската и светската историја, во спој со културната, етнонаучната и политичката историја. Нашата статија се однесува на сите сигнификантни раскази, но во врска со романиерското дело се ограничуваме на раните романи *Buddenbrooks* (Буденброкови) и *Königliche Hoheit* (Кралско Височество). Само расказите ќе ги толкуваме до крај, но се подразбира дека методот и намерата остануваат да важат и во подоцнежните романи на нашиот автор.

Клучни зборови: Томас Ман, именување, историзирање, алегоризирање на ликовите, наративна методологија и систематика.

THE LINKS WITH THE HISTORY. METHODOLOGY AND SYSTEMATICS OF THE NAMING IN THE WORKS OF THOMAS MANN

Peter Rau, Ph.D.¹

Abstract: This paper offers an overview of the methodology and systematics of the naming in the works of Thomas Mann. As a romanticist and a novelist Thomas Mann developed a method, a direct classification by means of which he links the narrative with the history – the national, European and the world history, in conjunction with the cultural, ethno, political science and history. Our analysis refers all significant stories but only to the earlier novels *Buddenbrooks* and *Royal Highness*. We could analyze his entire novelistic opus, but it goes without saying that the method and intent remain valid in his later novels as well.

1). Филолошки факултет „Блаже Конески“, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ Скопје.
Faculty of Philology “Blaze Koneski”, University “St. Cyril and Methodius”, Skopje.

Key words: *Thomas Mann, naming, historization, alegorization of the dramatis personae, narrative methodology, systematization.*

Томас Ман го поврзува својот свет на раскажувањето со историјата на светот не само преку имињата во своите дела, туку и преку раскажувањето на истории како светската, европската и германската историја. Именувањата за овој автор претставуваат одличен инструмент да го покажат индивидуалното и да раскажат за конкретното како функција од светска важност и да ги објаснат националните и историски процеси.²

Серијата од значајни историско-теоретски имиња се среќава уште во неговиот расказ *Gefallen (Изгубен)*. Laube (Лаубе), „млад, русокос, идеалистички национален економист“ во расказот е олицетворение на Хајнрих Лаубе, претставник на младите Германци од епохата на Хајнрих Хајне и на предмартовскиот период. Тука се инкорпорирани значајни елементи на „философијата на историјата“, како на европската така и на германската: елементи на еврејски, политички, левичарски струи, поврзани со националната економија, а инкорпорирани во книжевноста.

Во расказот *Der Wille zum Glück (Вољата за среќа)* даден е прв пример на поврзувањето на универзално-историското со национално-историското германско минато. Еврејското семејство von Stein (фон Штајн), во кое се вљубува Паоло Хофман, момче со потекло од северот и од југот, го носи историското име на Баронот, кој многу придонесе за законската еманципација на Евреите во Прусија. Во расказот „Gladius Dei“ („Господовиот меч“) еврејството стои во средиштето на првото, овој пат наративно, инсценирање на историските последици на ренесансата, во ликот на галеристот Moritz Blüthenzweig (Мориц Блитенцвајр), кој

2). Во цитирањето на делата од Т. Ман се осврнуваме на: Thomas Mann: *Gesammelte Werke in Einzelbänden (Томас Ман, Собрани дела во одделни томови)*. Издадено од Петер де Менделсон. Франкфурт н.М. 1977 ff. се наведува како GW, како кратенка од насловот на делото и се подразбира од контекстот. - Во стручната литература на Томас Ман, имињата досега не се систематски обработени. Повпечатливо е дека не постои систематско претставување на историјата во фикционалниот свет. Ова важи, наспроти кратката и површната монографија на Kurt Sontheimer: *Thomas Mann und die Deutschen (Курт Зонтхајмерс Томас Ман и Германците) од 1961 г.*, дури и за германската историја. Традиционално, на располагање се препораките за читање на релевантните лектури на Томас Ман, за книгата на Erich Kahler: *Die Gestalt des Deutschen in der europäischen Geschichte (Ерих Калер: Германскиот лик во историјата на Европа)*. Цирих 1937. Спореди Hans R. Vaget: *Erich Kahler, Thomas Mann und Deutschland (Ханс Р. Ваге: Ерих Калер, Томас Ман и Германија)*. Во: *Етика и естетика*. Издадено в.Р. Фишер. Франкфурт н.М. 1995, 509-518. Други аспекти на темата и размислувања со научната литература во мојата книга: *Namen als Schicksal (Имињата како судбина)*. Методологијата на Томас Ман и интенцијата на именувањето (во подготовка за печатење).

токму на Schellingstraße (Шелингстрасе) во својот излог претставува слика со голите гради на Богородица. Јунакот со името на црквениот отец Hieronymus (Хиероним) алутира на католички откривач на убавото како внатрешен потенцијал на битието, условено од модерната еротска естетика.

Ликот на руската сликарка Lisaweta Iwanowna (Лизавета Ивановна), претставен како словенско-руската пријателка на Тонио Крегер, се вбројува во носителите на имињата на Elisabeth (Елизабета), во историските дела на Ман. Ова се одигрува во семејната историографија на името на мајката, види „Gesang vom Kindchen“ (*Снев за детето*), исто така, како и во богатиот комплекс на повеќе или помалку јасните историски алузии, што го побудуваат името во романот *Buddenbrooks* (*Буденброкови*), во европската и во германската историја, преку среќата на Фридрих Велики благодарение на смртта на руската царица Елизабета, како и преку алузијата на англиската кралица Елизабета Прва и во повеќе контексти и соодветни аспекти во делата. Можеби, во спојот на имињата на западната кралица и на руската царица се конституира една рана конкретизација, која во визијата на Касторп предочува западно-источна синтеза во германско-рускиот спој, што го конституира главниот пар во романот *Der Zauberberg* (*Волшебниот рид*).

Витализмот на Стариот завет, што Ман постојано го користи, се чини дека се крие во аморализмот на животот на ренесансата. Во оваа тематска содржина, учителот по танцување во расказот *Тонио Крегер*, François Knaak (Франсоа Кнак), добива изглед на деиктичката фигура, условена не само од заемното дејство на германското и романското, туку и од западно-аналитичката, француско-рационалистичката демаскираност на нагонските судбини кои во културна Германија, како мистерија и ирационалност, според теоријата во *Размислувањата на неполитичарот*, молчеливо се идеализираат и умешно синтетично-поетски се поврзуваат.

Покрај целокупната повеќезначност, името на Gustav von Aschenbach (Густав фон Ашенбах) се вбројува примарно во категоријата на важни и историски идеи. Името, преземено од композиторот Малер, укажува на комплексноста на музикалноста и со тоа во основа на иманентната историографија на германската музика, што како централна тема се обработува подоцна во *Doktor Faustus* (*Доктор Фаустус*).

Репрезентативен пример за германската судбина ќе биде името на Gustav Aschenbach (Густав Ашенбах) или von Aschenbach (фон Ашенбах) како животна одредница, каде што тој се јавува во името на авторот. Неговата германско-историска генеза се согледува во алузијата на Ашенбах во буквална смисла, и е геоисториски насочена кон животот на (Wolfram von) Eschenbach (Ешенбах), што во подоцнежниот роман за

Adrian Leverkühn (Адријан Леверкин) ќе се менува како Kaisersaschern (Кајзерзашерн). Кај Ашенбах е нагласена вулканската природа; Lavastrom (река од вулканска лава) или Aschenbach (Ашенбах) се однесува на германското револуционерство што ја покажува својата специфичност преку „пробивот“ и „револуционерните неуспеси“ во центарот на иманентниот дискурс и значителните предуслови на германската историја на катастрофата, посебно меѓу Селанската буна од 16 век и Хитлеровата војна од 20 век.

За „надворешната“ историја на Германија укажува фактот дека Ман во *Der Tod in Venedig* (*Смртта во Венеција*) се наоѓа во средиштето на посакуваниот југ, но според местоположбата Венеција е на исток, каде што се соочува токму со полскиот сакан. Подоцна наративното немаскирано отсликување на политичкото во еротиката е присутно уште од неговиот прв расказ; тоа е јасно видливо за прв пат тука, како концепт и метод, со концептот на половите и со 14-годишниот Thaddäus (Tadeus), односно Tadeusz (Тадеуш), но го викаат Tadzio (Тахо) или Tadziu (Таху). (GW, FE, 593).

Новиот ерос сосема сличен на François Knaak (Франсоа Кнак) има значење на јунак – „просветител“, овој пат има целосно демаскирано влијание, го поставува акцентот на темата од Полска, како на Французинот кој е блиску до истокот, и Ман не избегува од темата (ebda).

Политичко-историски, оваа приказна на Томас Ман ја побудува внатрешната патографија на Германците; тоа би значело дека душевниот претставник на Германците како посакувана жртва на страста се јавува како претставник на парадигматската жртва на германската желба за проширување и за победа – но истовремено и како одмазда за полските поделби.

Современото антифранцуско расположение се отсликува во расказот *Wie Jappe und Do Escobar sich prügelten* (*Кавгата меѓу Јапе и До Ескобар*) во рецитацијата на François Knaak (Франсоа Кнак), од расказот *Tonio Kröger* (*Тонио Крегер*). Тука фигурата го следи концептот, кој има за цел да ги претстави француските влијанија како деструктивни за германската култура и кои од раскажувачот истовремено се политички поткрепени. Кнак е плашливец и како избран судија е главно воајер на очигледно посакуваната англиско-германска синтеза, што е отелотворена во Johnny Bishop (Џони Бишоп). Поостро отколку кај полското момче во *Смртта во Венеција*, еротскиот идол е преточен во лик на внимателно, помалку непристојно и пред сè страствено-брутално момче со на англиски претвореното име на апостолот и пророкот, кому Ман му додава и презиме, што цели кон религиозно-историските врски меѓу Англија и Германија.

Според етно-геополитичката позиција, како и според психолошката мотивираност, тој е парадигматски набљудувач на конфликтот кој на крај завршува со физичко насилство помеѓу северниот Јарре (Јаре) и јужниот До Ескобар (До Ескобар).

Историското во врска со именувањето како посебна тема во рамките на фиктивното дело се појавува во новелата *Unordnung und frühes Leid* (*Неред и рано страдање*). Кога Томас Ман ја создава репрезентативно-германската историја на својот протестантски јунак Adrian Leverkühn (Адријан Леверкин) во *Doktor Faustus* (*Доктор Фаустус*), тој се оформува како истакнат католички раскажувач, и во таа рамка ја изразува алузијата на Erasmus von Rotterdam (Ерасмус од Ротердам) со посредство на холандското име Zeitblom (Цајтблом) и со посредство на хуманистичката романизација на името Ернст во Serenus (Зеренус), така што првите предзнаци за тоа ги носи професорот по историја „Abel“ Cornelius („Абел“ Корнелиус), семејниот човек на *Unordnung ...* (*Нередом ...*), и шпанското и католичкото значење на шведиските протестанти со кои Шилер скептично се среќава и неговите симпатии ги спротивставува со тиранинот Филип Втори, во неговата „книга за епохата на *Gegenreformation* (контрареформацијата) и Филип Втори од Шпанија, што претставува неговата најомилена тема [...]“ (GW, SE 161). Тука е претставено толкувањето на реформацијата од приказната на Леверкин во *Doktor Faustus* (*Доктор Фаустус*) како бунт на старогерманското-антицивизациско расположение наспроти романската култура и етос.

Наративната анализа на фашизмот во расказот *Mario und der Zauberer* (*Марио и волшебникот*) не го истакнува Томас Ман како историски и алегориски писател, туку како патографски и алегориски во Cirröla (Чипола); историско-политичкото алегорирање се крие во името на жртвата на хипнотизерот на масата и диктатор на волјата на другиот човек. Освен Adrian (Адријан) кој се создава подоцна, Mario (Марио) е второто старо римско императорско име, што го користи Ман, за да ја отслика иднината во минатото, а минатото во сегашноста. Marius (Мариус) е оној римски конзул кој се справува со „одбраната од тевтоните“. Со тоа Ман истовремено ѝ парира на инструментализацијата на Римската Империја преку фашизмот, она што тука е претставено како „римски поздрав“.

Rosalie von Tümmeler (Розалие фон Тимлер) во расказот *Die Betrogene* (*Измамената*) претставува персонификација на сликата на Ман за повоена Западна Германија, што тој ја преточува во љубовна и политичка приказна за преголемата страст на рајнско-католичкиот дел од Германија кон младоста на американството, која поттикнува на самоуништување, каде подоцна благородничките и чиновничките династии ја продолжуваат

традицијата на летните дворци на палатовојводите и надбискупите на рајнските територии. Претставник на Запад во репрезентативен облик на Америка е Ken Keaton (Кен Китон). Специфичната едноставност споена од името и карактерот ја означува сликата на Ман на симпатичната млада земја на демократијата. Американството и демократијата во Мановиот поглед на светот соодветствуваат со она што означува вистинската култура, па затоа, американскиот егзил не би можел ништо да промени.

Во *Buddenbrooks* (*Буденброкови*) господата стапуваат во историјата со брак, до одреден степен. Постариот Johann Buddenbrook (Јохан Буденброк), протагонист на фридрицијанското просветителство ги исполнува своите желби за збогатување и стопански успех преку женее со својата втора жена со кралско име и истовремено уште на почеток најавува трагичен крај – Antoinette geb, Duchamps (Антоанете родена Диша) – на името на несреќната француска кралица се прилепува и името на местото на погубувањето, иако либечката верзија не умира на гилотиња, туку од воспаление на цревата, што според логиката на Ман за казна на гревот е едно и исто. Но, Француската револуција влијае во дејството во романот на германското милје и преку еден од своите духовни водичи, а со тоа и на судбината на Буденбровките; од авторот на *Contrat social* (*Општествениот договор*), на *Confessions* (*Исповеди*) и на *Émile* (*Емил*) е создаден либечкиот поет на идили Jean Jacques Hoffstede (Жан Жак Хофштеде). Помладиот Јохан има во себе француско потекло од својата мајка, и поради тоа го нарекуваат Jean (Жан), се жени со жена со име на кралица, Elisabeth (Елизабета). Реално, таа е ќерката на Крегер. Elisabeth, што е и името на мајката во делото на Ман, и е политички инструментализирано, како во знакот на посакуваната слика на нордиската, посебно англиско-германската алијанса во времето на Првата светска војна, како што се отсликува во расказот *Wie Jappe und Do Escobar sich prügelten* (*Кавгата на Jane и До Ескобар*).

Револуционерниот полет, во либечкиот амбиент преживува само во приватноестетско-драматична форма, во која делува брокерот Зигисмунд Гош, кај кого херојството на револуцијата преминува во наполеонско, од една страна и вагнеријанско, од друга страна.

Пруското, што толку катастрофално се вмешува во животот на Хано, кој дури не стапува во училиште, туку е близу до него веќе од раните детски денови, се појавува во ликот на Ida Jungmann (Ида Јунгман), жена од полскиот дел на Прусија.

Посебно, во *Buddenbrooks* (*Буденброкови*) на Т. Ман, од Прусите особено се спротивставува тоа што преку неговиот омилен автор Хајнрих Хајне, го претставува дури во ханзеатскиот амбиент прускиот

канцелар Otto von Bismarck (Ото фон Бизмарк). Од друга страна, за да се поткрепи мислењето на Тони за изопаченоста на католичката, а посебно на баварската половина на Германците, доволно е да се спомене само Lola Montez (Лола Монтез). Ако понатаму се помисли на следниот роман, кој ја опишува монархијата како политичко-социјална утопија на Ман, првиот роман со својата прецизна реалистичност прикажува една извонредна слика на аристократијата. Додека во *Königliche Hoheit* (*Кралско височество*) дворското како и селското благородништво претставува предмет на сатира, Kai Graf Mölln (грофот Каи Мелн) претставува варијанта на темата од аристократијата како спас од баналностите, како и од буржоазијата, и со оглед на сиромаштијата на грофот и неговото синче во нивниот селски двор го одделува моментот на чиста илузија од другото, изгубеното „возвишено“ потекло – истовремено впечатлив веродостоен пример за аристократските алири на *Fin de siècle*, како што тоа се среќава кај Георге или кај Рилке.

Во вториот роман на Томас Ман, *Кралско височество* (*Königliche Hoheit*), пред сè се јавуваат имиња на тврдините, замоците и палатите со кои раскажаната случка се огледува во историчноста. Таму, како потпис на витешкото средновековие се јавува руината Haderstein (Haderstein, „Карпа на караница“), која секако високо се издигнува над карпите. Со преселување во рамнините како знак на трансформацијата на стариот феудализам во кнежевскиот апсолутизам на новото време, се поставува ловечкиот замок Jägerpreis (Јегерпрајс „пофалба за ловциите“) како предвесник, и истовремено како алутирачки атрибут на Новата резиденција на Гримбурзите, палатата Monbrillant, со која истовремено е означена доминацијата на францускиот јазик и етикетата од времето на европскиот апсолутизам во романтичната германска микродржава.

Палатата Delphinort (Делфиненорт „место на делфините“), со името води во рококо стилот вклучувајќи ја и доцната фаза на германската романтичарска мини-монархија. Со тоа во малата држава на романот, во велевојводство Гримбург, беше завршена историската патека на стиловите; од последната фатална епоха на монархијата, која во вилхелмско време е водена во светската војна, значи од империјализмот и милитаризмот, не е вградено речиси ништо. Дури и ако се познати алудирањата кон царот Вилхелм Втори.

Што се однесува до ликовите во романот, германската тенденција кон војничкото, како белег за развитокот од Soldatenkönig (Кралот на војниците), преку Фридрих Велики до Вилхелм Втори, на пример со ликот на General Graf Schmettern (генералот гроф Шметерн, „Урива“), се забележува не без ирониска алузија на врескањето и на тонот на касарните.

Прускиот тип на офицер како идол на милитаристичката епоха се отсликува преку ликовите на кадетите кои се појавуваат меѓу високоблагородните соученици на принцот Клаус Хајнрих – тоа се оние од фамилијата von Wehrzahn (фон Верцан, одбранбен заб); исто така и Dagobert Graf Trümmerhauff (Дагоберт гроф Триммерхауф, = куп руини) во чишто имиња беа видливи последиците од дејноста на нивните феудално-војнички предци: оние од организираната одбранбена моќ, чија цел е уништување на земјата и луѓето.

Со тоа, романсиерот излезе надвор од рамката на пруската приказна за вооружување. Тоа, исто така, се однесува и за споменатите наследници на другите династии, со кои истовремено се внесуваат и други аспекти на повеќе експанзивната историја на аристократија. Името Dagobert (Дагоберт) се навраќа на уништувањето на римската цивилизација од страна на племињата на германите во времето на преселбата на народите. Династијата на Меровинците е предвид и со тоа еден од изворите кои ја застапуваат подоцна експлицитно спроведената теза на Томас Ман за реварваризирањето на Ориентот како главно дејство на Старогерманите.

Неговата втора водечка тема, создавањето на Германците при мешањето на Словените со Германите, се покажува во *Königliche Hoheit (Kralско височество)* со благородништвото. Во тоа можеме да ги видиме првите форми на мотивите на интернационалното отуѓување на домашното, што во раната фаза на делото е споменато како етницистички-национално, што подоцна, исто така, е задржано дури и ако тогаш критички би се осврнале, особено под влијание на „Verhuzung“ („валканување“) на националното од страна на Хитлер и на неговите помошници. За ова стои името von Platow (фон Платов) „цивилизацијата“ од Западот да биде противтежа, а воспитувачот на принцот, Raoul Überbein (Раул Иберајн), носи француско име и позициски одговара со François Knaak (Франсоа Кнак) од *Tonio Kröger (Тонио Крегер)* и *Wie Jappe und Do Escobar sich prügelten (Кавгата меѓу Јане и До Ескобар)*.

Дворската етикета на монархистичкиот апсолутизам, во прв ред, ја алудира „мајсторот за церемонии“, господинот von Bühl zu Bühl (Фон Бил цу Бил), една хумористична редупликација на име, што веднаш асоцира на познатите Bühler Terrassen (билски тераси) и ја воведува сликата на саксонскиот дворец во Дрезден. Галантноста на дворската култура како милие на amour passioné е претставена веќе во името на господинот von Lichterloh (фон Лихтерлох=во високи племиња). Галантниот аспект на кавалерството на принцот не се согледува само преку контактите со одредени дами; многу повеќе, галантноста овде, речиси програмски, ја донесува пред себе менторот на „Bildungreise“ („образовното патување“),

во свое име: станува збор за Hauptmann Braunbart-Schellendorff (капетанот Браунбарт-Шелендорф).

Областа на кавалерите, во чие опкружување повеќе или помалку се одигруваат скандалозните дворски приказни со медреси и мезајанси, е претставена со роднинскиот принц Lambert (Ламберт) и со својата од ниските класи оженетата, т.н. Freifrau von Rohrdorf (Баронеса фон Рордорф=село на даската).

Релативно слабо се зема предвид унапредувањето на граѓанството во положбата на аристократијата. Вистинска буржоазија чиј претставник во *Буденброкови* е Hagenström (Хагенштрем) речиси ја нема во идиличната, селска минидржава Grimmburg (Гримбург). Наместо тоа, романсиерот дозволува т.н. заслужни граѓани за облагородување, како што е господинот von Schröder (фон Шредер), кој може да стане дури и министер.

Посебна тема е спојот од мотиви, алузии и имиња во *Кралско височество (Königliche Hoheit)*, кои се групирани околу ликот на Gräfin Löwenjoul (грофицата Левенјул). Нејзиниот – жив – амблем е шкотското куче по име Perceval (Персевал), кое го вика Percy (Перси), а кое изгледа како хералдично животно и кога го плази долгиот црвен јазик, што често се случува, изгледа како да има глава на змеј. Со тоа, Ричард-Вагнеровиот комплекс и темата за Parzifal (Парцифал) овде ја воопштува прикажаната верзија за дворско-витешкиот стил на живеење. Како патрицијатот (велеградско-граѓанската аристократија) во *Буденброкови*, така и парцивалски конотираното витештво ја претставува формата на животот, која во неговата цитирана „невиност“ и искреност, во пораните романи се соочува со Hagenströms (Хагенштремците), како претставници на бруталниот капитализам кои не знаат ништо за убав стил.

Секако, името, животот и улогата на грофицата Левенјул упатува во овој регион, кој се наоѓа помеѓу Германите (одн. Германците) и Романите (одн. Французите): во Burgund (Бургундија). Со тоа, Томас Ман ги интегрира елементите на оваа државна творба, која се наоѓа во центарот на славната книга од Јохан Хуизинга: *Herbst des Mittelalters (Есента на средновековието)*. Тој очигледно го следи историчарот во тезата на високото значење на специфичната култура на Бургундците за развојот на дворските форми на живеење, особено за културата на љубовта.

Но, Томас Ман го надмина тоа и дозволи комплексот „Бургунд“ да изгледа исто како можност на едно помирување на романизираниот и на германизираниот културен круг на Европа. Тоа може да се сфати како историска праформа на културното, етничко и сега како научно и политичко помирување помеѓу американско-конотираниот капиталистички Запад и „романтичната“ Европа, односно Германија во ликот на Imma Spoelmann

(Има Шпелман = трубадур, љубовен поет), ќерка на еден американски милијардер, со индијанска, но и со германска крв, и на германскиот, но како аристократ т.н. а рѓогі етнички мешан принц, Klaus Heinrich von Grimmburg (Клаус Хајнрих фон Гримбург).

Значи, уште во своите рани дела, романсиерот и новелист Томас Ман, развива еден метод и една систематика, со чија помош тој го поврза раскажуваното со историјата – со националната, европската и светската историја, во поврзаност со културната, етно, научната и политичката историја. Авторот го остварува тоа во сите дела, до последните раскази, односно новели и романи.